

Täysistunto

Torstai 12.12.2024 klo 16.00—18.29

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 147/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.41 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimaloista talousvyöhykkeellä on vain yksi osa meidän energiapalettia. Sinänsä meidän on aina muistettava tässä iso kuva Suomen energiahuollosta, ja tämäkin osaltaan täydentää sitä.

Ensinnäkin meidän pitäisi tässä huomata, että energiajärjestelmää pitäisi leimata ainakin kolme keskeistä asiaa tulevaisuudessa: omavaraisuus, puhtaus ja monipuolisuus. Näillä tavoin saamme tuotettua edullisesti sähköä Suomessa. Parasta varautumista on riittävä ja monipuolinen oma tuotanto, ja siinä pitää olla palettina ydinvoimaa, biovoimaa, biokaasua, yhteistuotantoa, vettä, tuulta, aurinkoa ja niin edelleen. Eli meidän pitää tehdä tätä monipuolisella paletilla, ja toivottavasti tähän palettiin tulee myös vety aikanaan.

Myös puhtaus on arvokas asia. Tässä yhteydessä tämä puhtaus tulee tuulivoiman osalta, ja se mahdollisuus tässä on, että me teemme sitä tuulella. Monipuolisuus auttaa myös siinä, että me emme ole yhdessä energiatuotantolähteessä kiinni vaan meillä on koko paletti käytössä myöskin vaihtelutilanteissa, ja kun energiankulutus muuttuu paljon, niin tätä voidaan hyödyntää todella paljon.

Toinen kokonaisuus, joka tähän liittyy nyt, kun tuulivoima kasvaa: säätövoiman ja jouston riittävyys eri kulutuksenvaihtelutilanteissa. Mitä enemmän me olemme luonnonvoimien armoilla — tuuli ja aurinko, joiden tuotantokyky vaihtelee sään mukaan — sitä enemmän me tarvitaan säätövoimaa ja joustoa siinä kulutuksessa. Siinä mielessä meidän pitää huomata tämä ulottuvuus tässä aina, että me saamme tuulivoimaa silloin, kun tuulee, mutta sitten, kun ei tuule, meillä pitää olla säätövoimaa, ja sen takia tätä monipuolista energiapalettia pitää tehdä.

Kolmas asia, joka tässä on huomioitava, on Suomen kantaverkon siirtokyky maan sisällä maan eri osien välillä ja sitten — tärkeätä — Pohjoismaiden ja Viron kanssa. Eli me ollaan tätä pohjoismaista sähkömarkkinaa, ja silloin kantaverkon toimitus- ja siirtokyky on ihan oleellinen asia. Sen vuoksi kantaverkkoa on nyt rakennettu vuodesta 2010 lähtien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

kohtuullisen paljon, ja nyt sitä pitää rakentaa vielä enemmän, niin että on sitä kapasiteettia tehdä jatkossa tätä siirtoa maan sisällä.

Neljäs asia, joka tässä pitää huomioida, on se, että kun me ollaan tällainen pohjoismainen markkina, niin Pohjoismaiden sähköverkon toimivuus on tässä pidettävä yllä. Me olemme osa sitä kokonaisuutta, ja siinä mielessä nämä on huomioitava. Vaikka me nyt saamme merituulivoimalla mahdollistettua tuulivoiman rakentamista lisää, merituulivoimaloitten osalta meidän pitää miettiä myös sitä, miten Itä-Suomessa ja muilla alueilla sitä voidaan tehdä enemmän. Nimittäin jos arvioidaan, että meidän kulutus kylmimpänä talvipäivänä on käytännössä noin 15 000 megawattia, josta kotimaassa tällä hetkellä tuotetaan vajaa 12 000 megawattia ja sitten Virosta ja Ruotsista tuodaan se loppu, noin 3 000, niin omaa kapasiteettia ei ole vielä riittävästi, ja tässä mielessä tämä tuulivoima on erittäin hyvä vaihtoehto.

Tämä on pitkäjänteistä toimintaa — pitää tarkastella 10—20 vuoden periodilla — mutta tämä on myös erittäin pääomavaltaista toimintaa. Sen takia tällainen suunnitelmallisuus tässä on tärkeää. Tämä on yksi tärkeä palanen, ja toivon, että tämä menestyy.

Tämä on ollut yksimielinen myös tuolla talousvaliokunnassa. Toivon, että tämä etenee tällä esitetyllä tavalla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.46 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Merituulivoima edustaa tulevaisuuden energiaratkaisua, jonka potentiaali puhtaan sähköntuotannon vahvistajana on merkittävä.

Hallituksen esitys, joka selkeyttää merituulivoiman sääntelyä talousvyöhykkeellä, on merkittävä edistysaskel. Sääntelymallin kehittäminen osoittaa, että meillä on halu ja kyky toimia pitkäjänteisesti energiapolitiikassa. Tämä lakimuutos tuo kaivattua selkeyttä niin elinkeinoelämälle kuin viranomaisille. On erityisen tärkeää nostaa esiin, että turvallisuuskäsitteet on otettu huolellisesti huomioon lakiesityksen valmistelussa. Merituulivoiman käyttöönotto tuo mukanaan uusia haasteita mutta myös merkittäviä mahdollisuuksia.

Talousvaliokunnan huomio kansalliseen turvallisuuteen kertoo vastuullisesta lähestymistavasta. Merituulipuistojen sijoittuminen ei esimerkiksi saa vaarantaa merenkulun kriittisiä järjestelmiä, kuten tutkajärjestelmiä tai viestintäverkkoja, jotka ovat olennaisia niin siviili- kuin puolustustarkoituksessa. Samalla huoltovarmuus, joka on yksi yhteiskuntamme kivijaloista, vahvistuu tämän lainsäädännön myötä. Merituulivoimahankkeet luovat uudenlaista riippumattomuutta energiantuotannossa ja tekevät sähköverkostamme kestävämmän. On selvää, että energiahuollon turvaaminen on tärkeämpää kuin koskaan maailmantilanteessa aikaisemmin maailmantilanteen epävakauden vuoksi.

Tämä lakimuutos edistää myös maanpuolustuksen tarpeita ja energiainvestointien yhteensovittamista. Merialueiden suunnittelu varmistaa, että hankkeet toteutuvat ilman, että ne heikentävät puolustuksellista toimintakykyämme. On tärkeää, että Puolustusvoimien näkemykset huomioidaan alusta asti suunnitteluprosessissa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys merituulivoiman sääntelyn selkeyttämisestä on esimerkki siitä, kuinka voimme yhdistää taloudelliset tavoitteet, energiapolitiikan ja kansallisen turvallisuuden. Tämä lakimuutos avaa tietä investoinneille ja varmistaa, että ne toteutuvat turvallisesti ja yhteiskunnan kokonaisuutena huomioiden. Näin rakennamme energiamme tulevaisuutta ja turvallisempaa ja vakaampaa Suomea. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.50 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Edustajat Lyly ja Hänninen pitivät ansiokkaat, laajaa sisältöä sisältävät puheenvuorot tuossa edellä, joten lyhyesti vain muutama sananen aiheeseen — äänenikään ei varmasti tänään riittäisi pidempään puheeseen, niin pidetään lyhyenä.

On hyvä, että valiokunta sai yksimielisen mietinnön nyt käsittelyssä olevasta laista, merituulivoimasta talousvyöhykkeellä. Laki on tarpeen, ja useampi toimija on odottanut tämän lain valmistumista, koska hankkeita on vireillä. Esitänkin kiitokseni talousvaliokunnan puheenjohtajalle, edustaja Puistolle, sekä valiokunnan jäsenille rakentavasta valiokuntaprosessista. Suomessa oleva teollisuus ja sen uudistuminen tarvitsevat valtavan määrän puhtaasti tuotettua energiaa, jota merituulivoima nimenomaan on. Merituulivoiman lisääminen on yksi askel lähemmäs muun muassa vetylaitosinvestointien mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Puhtaan energian hankkeista käydään kovaa kilpailua, ja Suomen tulee pystyä tekemään ratkaisuja, jotka tukevat sitä, että olemme houkutteleva investointikohde tuulivoimalle. Tarvitsemme pitkäjänteistä teollisuuspolitiikkaa ja selkeää näkymää yli hallituskausien. Onneksi teollisuuspoliittinen strategia on juuri sopivasti valmistunut, ja toivon sen tukevan osaltaan sitä pitkää näkymää. On tärkeää edistää ennakoitavaa ja kannustavaa teollisuuden toimintaympäristöä sekä sujuvaa hankekehitystä ja rakentamista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.51 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin, niin kuin tässä edellä on tullut esille, tämä on tosi tärkeää lainsäädäntöä. Meillä on tällä hetkellä se tilanne, että meillä ei ole yhtään merituulipuistoa rakennettu tai luvitettu tuonne talousvyöhykkeelle, ja siksi on oleellista, että tässä vaiheessa saamme jo selkeät pelisäännöt tehtyä, kun kiinnostusta ja potentiaalia kuitenkin merituulivoimalle on aivan valtavasti.

Itse asiassa on arvioitu, että näistä vihreän siirtymän investoinneista nimenomaan merituulivoimalle voisi olla jopa noin sadan miljardin investoinnit tulossa. Nämä ovat siis jo julkisia investointeja, mitkä ovat olleet julkisuudessa. Toki se, mitkä niistä sitten toteutuvat, on toinen kysymys, mutta se kertoo siitä valtavasta potentiaalista. Siksi on tärkeää, että nämä pelisäännöt ja lainsäädäntö luodaan näin jo tässä vaiheessa, koska nämä ovat pitkiä investointeja ja se varmuus tulee investoreilla olla.

Ympäristövaliokunnassa annoimme lausunnon tähän lainsäädäntöön liittyen, ja se oli myös yksimielinen, kuten tämä mietintökin. Minusta se kertoo hyvin siitä yhteisestä tahdosta, mitä puhtaan energian edistämisessä meillä täällä on, ja siinä nähdään myös merituulivoiman rooli merkittävänä.

Ympäristövaliokunnassa tietysti nimenomaan korostettiin sitä, että tässä valinnassa täytyy ottaa myös ympäristövaikutukset huomioon. Sen takia valtioneuvoston rooli kilpailutuksen päätöksenteossa on perusteltu, koska nimenomaan siellä voidaan arvioida yhteiskunnan kokonaisuutta. Tietysti näkemyksemme mukaan olisi perusteltua, että myös erilaisia ympäristökriteereitä kilpailutuksessa painotettaisiin.

Me tiedämme aika vähän vielä merituulivoiman ympäristövaikutuksista, sen vaikutuksista vedenalaisen luonnon monimuotoisuuteen, vaikutuksista linnustojen muuttoreitteihin, merinisäkkäisiin, kalastoon ja sitä kautta kalastukseen, vaelluskaloihin ja niin edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

leen. Siksi on äärimmäisen tärkeätä, että tätä tietopohjaa myös kehitetään. Olisi tärkeää, että näissä hankkeissa myös seuranta olisi siinä mukana, jotta saisimme tietoa sitten jatkossa myös enemmän.

On myös hyvä huomioda, että erilaisia merituulivoimahankkeita on aika laajasti sekä Suomen että Ruotsin puolella Pohjanmerellä. Siksi myös yhteisvaikutukset olisi tärkeää huomioda, kun mietitään sitä suunnittelua, mihin nämä puistot mahdollisesti sijoittuvat.

Kaiken kaikkiaan on erittäin tärkeää, että saamme tätä lainsäädäntöä eteenpäin. Se on tärkeä viesti myös potentiaalisille investoreille siitä, että me haluamme tänne merituulivoimaa. Se on tulevaisuudessa tärkeä osa meidän energiapalettia, mutta totta kai meidän täytyy varmistua myös siitä, että hankkeet ovat sellaisia, että ympäristövaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.55 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tähän yksimieliseen talousvaliokunnan mietintöön ja itse koko hallituksen esitykseen voi kyllä yhtyä ja kannattaa tätä kokonaisuutta, jossa pyrimme nyt todella edistämään sitä, että Suomessakin jatkossa näitä merituulivoimainvestointeja lähtisi edistymään, ja pystymme täten nyt luomaan sellaiset pelisäännöt tuleville hankkeille, jotta toivon mukaan ne tulevaisuudessa myös lähtevät toteutumaan. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että jos me ajattelemme Suomen tilannetta ja meidän talouden kilpailukykyä, tulevaisuuden menestystekijöitä, joiden pohjalle todella meidän kasvumme rakentuu, niin kyllähän tämä energiapäätötön, puhdas energia on yksi keskeinen kulmakivi tässä tarinassa. Senpä takia on erityisen tärkeää, että me pyrimme kaikilla toimilla, jotka meillä on käytössä, edistämään sellaista investointiympäristöä, että tänne myös nämä uudet energiainvestoinnit syntyvät. Siinä mielessä on tärkeää, että tätä laajasti myös eri lainsäädäntöjä muuttamalla tehdään.

Arvoisa puhemies! Kun ajattelemme vielä tätä taloudenkin isoa kuvaa, niin kyllä kohutuullisen selkeän käsityksen saamme siitä, että Suomella on muutamia kilpailukykytekijöitä, joilla me voimme oikeasti kilpailla isompiakin maita vastaan ja joiden päälle me voimme rakentaa tulevaisuuden kasvua. Totta kai osaaminen on yksi keskeisimmistä, se tarvitsee vahvistamista, mutta sitten kiistatta tämä energiakokonaisuus on sellainen, jossa Suomessa jo tälläkin hetkellä, kun vertaamme vaikka Euroopan muihin maihin, tilanne on hyvä. Tätä pitää entisestään parantaa, ja se oikeastaan vaatii kaksi asiaa. Totta kai sen, että nämä energian tuotannolliset investoinnit edistyvät, joista ehkä enemmän tässä puhutaan, mutta myös sitten ne hankkeet, jotka keskittyvät siihen, että varmistamme, että meillä ylipääntänsä siirtoverkkokin on siinä kunnossa, että me pystymme nämä uudet hankkeet myös kytkemään verkkoon ja sitä kautta saamaan virtaa liikkeelle. Mutta sitten se kolmas kokonaisuushan liittyy siihen, että tarvitsemme myös niitä hankkeita, jotka käyttävät tätä energiaa, koska yksikään energiantuottaja ei laita uutta hanketta pystyyn, ellei sille energialle ole käyttäjää. Senpä takia olisi toivottavaa, että myös muilla toimenpiteillä entisestään edistäisimme myös sitä, että siellä kulutuspuolella syntyy niitä investointeja, jotka myös tarvitsevat sitä puhdasta energiaa. Jos näissä kaikissa kolmessa kokonaisuudessa onnistumme, niin uskon, että sillä on merkittävä vaikutus myös meidän tulevaisuuden kasvulle, työllisyydelle ja sitä kautta koko Suomen hyvinvoinnille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

17.58 **Sakari Puisto ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Asia on itse asiassa juuri niin kuin tässä edellä kuvattiin, että täytyy ikään kuin oikein synkronisoida tätä energian tuotantoa ja sitten toisaalta sitä kysyntäpuolta. Ja siinä on vähän semmoinen niin kuin pukkiihyppyilmiö käynnissä, että ne kummatkin pitää ajallisesti saada toimimaan yhteen ollakseen mahdollisimman kannattavia.

Vielä huomio, mikä tuli edustaja Mikkoselta: Me tosiaan kiinnitettiin huomiota tähän ympäristövaliokunnan lausuntoon ja käsiteltiin myös näitä erilaisia vaikutuksia meren käytön näkökulmasta. Ja se on ihan totta, että on sellaisia tutkimuksellisia kysymyksiä, mistä ei vielä ole niin paljon tietoa, mitä varmaan jatkossa tullaan saamaan, ja se liittyy näihin kasvi- ja eläinpopulaatioihin mutta myös merivirtauksiin ja esimerkiksi jään käyttäytymiseen ja niihin mahdollisiin vaikutuksiin, mitä sillä on esimerkiksi merenkulkuun. Mutta nämä asiat me ollaan otettu tähän mietintöön ihan hyvin mukaan.

Ja on hienoa kuulla varsin positiivisesta vireestä, mitä tulee Suomen osaamiseen, jossa myös tällä monipuolisella energiatuotannolla ja koko sillä energiaosaamisen ympäristöllä on hyvin tärkeä osa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 147/2024 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.